

Primerjava izobraževanj policistov in prostovoljnih gasilcev

Reimond Jeršin

Povzetek:

Namen prispevka:

Danes se Policija in gasilstvo srečujeta iz dneva v dan z bolj kompleksnimi nalogami, ki od pripadnikov za opravljanje službe zahtevajo cel spekter kompetenc, od osnovnih do komplementarnih. Danes se pripadniki policije in gasilstva zavedajo nujnosti vseživljenjskega učenja, ki ga je možno izvajati samo z ustreznimi izobraževalnimi mehanizmi. Organizacija in potek izobraževanja v obeh organizacijah poteka na skoraj identičnih treh kaskadnih organizacijskih nivojih (lokalni, regijski in državni nivo), s tem da sta vsebina izobraževanj in ciljna skupina udeležencev popolnoma drugačni. Cilj prispevka je ugotovitev prednosti in pomanjkljivosti izobraževanj v posamezni opazovani organizaciji.

Metodologija:

Prispevek temelji na študiji in analizi izobraževanj, izpopolnjevanj in usposabljanj v Policiji in gasilstvu danes ter na analizi primarnih in sekundarnih virov od leta 2002 do 2008.

Ugotovitve:

Obe organizaciji morata na področju izobraževanj doživeti posodobitve. Trenuten način priprav vsebin programov, organizacija, izvajanje in na koncu evalvacija izobraževanj še niso ustrezni.

Omejitve:

Prispevek temelji na izobraževanjih v letih 2002, 2003, 2004, 2005, 2006 in 2007.

Praktična uporabnost:

Področje izobraževanj postaja vedno bolj aktualno, saj danes največja dodana vrednost v produktih temelji predvsem na novem znanju. Policija in gasilstvo bosta, kljub dobri organizaciji izobraževanj, potrebovali še veliko dela in prilagoditev, ki morajo biti predvsem usmerjene k udeležencem.

Izvirnost/pomembnost prispevka:

V prispevku je prvič izvedena primerjava med izobraževanji v Policiji, ki predstavlja organ državne uprave, in v gasilstvu, ki predstavlja skupek pravnih oseb zasebnega prava, ki opravljajo javno službo.

Ključne besede: Izobraževanje, izpopolnjevanje, usposabljanje, prostovoljni gasilec, policist, gasilstvo, policija.

1 UVOD

Policija in gasilstvo imata v slovenskem prostoru veliko skupnega. Že pri formalnem nastanku Policijske direkcije na Kranjskem v letih 1791 sta bili obe obliki združeni v enem organu. V današnjem času se obe organizaciji srečujeta iz dneva v dan z bolj kompleksnejšimi nalogami, ki od pripadnikov za opravljanje službe zahtevajo cel spekter kompetenc, od osnovnih do komplementarnih. Pripadniki policije in tudi gasilstva zavedajo nujnosti vseživljenjskega učenja, ki ga je možno izvajati samo z ustreznimi izobraževalnimi mehanizmi. Izobraževanje v obeh organizacijah poteka na treh skoraj identičnih kaskadnih organizacijskih nivojih (lokalni, regijski in državni nivo). V Policiji je za upravljanje z izobraževanjem zadolžena notranja organizacijska enota Generalne policijske uprave Policijska akademija, v gasilstvu pa z izobraževanjem upravlja samostojna pravna oseba Gasilska zveza Slovenije. Policija je leta 2006 izobraževala približno 22.000 policistov, ki so se udeležili približno 800 različnih izvedb izobraževanj. V gasilstvu pa se je izobraževanja udeležilo približno 10.000 oseb. Obe organizaciji imata dobro izdelan sistem upravljanja z izobraževanjem, ki zajema celovit proces od ugotavljanja potreb pa vse do neposredne realizacije izvedbe izobraževanja in evidentiranja. Pri primerjanju obeh sistemov naletimo na izredno podobnost ter hkrati na bistvene razlike. Danes se obe organizaciji trudita, da postavita nove temelje snovanja celostnega sistema izobraževanja in učenja, ki bo zajel vse oblike formalnega, neformalnega in polformalnega ali participatornega ter informalnega učenja.

2 IZOBRAŽEVANJE, USPOSABLJANJE IN IZPOPOLNJEVANJE V POLICIJI

2.1 Poslanstvo policije

Bistvena naloga slovenske policije, kot ene izmed nosilk nacionalne varnosti je, da zagotavlja visoko stopnjo notranje varnosti vsem prebivalcem R Slovenije. Ščiti ustavno ureditev, demokratični politični sistem, človekove pravice in temeljne svoboščine ter druge ustavnopravne vrednote. Delovanje policije temelji na uveljavljanju in spoštovanju pravnega reda, evropskih konvencij in priporočil, etičnosti in strokovnosti. V sodobni komunikacijski družbi pa je za kakovostno opravljeno policijsko delo vse bolj pomembna tako odprtost mišljenja kot obvladovanje komunikacijskih veščin (Kolenc, 2002).

Tabela 1: Pregled zaposlenih v policiji v obdobju od 2003 do 2007

LETO	UNIFORMIRANI POLICISTI	NEUNIFORMIRANI POLICISTI	DELAVCI BREZ STATUSA POLICISTA	SKUPAJ
2003	5.946	1.580	1.548	9.074
2004	6.024	1.594	2.012	9.630
2005	6.281	1.600	1.547	9.428
2006	6.284	1.573	1.533	9.390
2007	6.337	1.594	1.519	9.450

Vir 1: <http://www.policija.si/portal/statistika/lp/pdf/lp2006.pdf>

Vir 2: <http://www.policija.si/portal/statistika/lp/pdf/lp2007.pdf>

Iz zgornje tabele se vidi število zaposlenih v Policiji v obdobju od 2003 do 2007. Pregled je razdeljen na uniformirane in neuniformirane policiste ter delavce brez statusa policista. Pri pregledu opazimo, da je prišlo v opazovanem časovnem obdobju (2003 do 2007) do 4-odstotnega povečanje števila zaposlenih. Pri tem moramo opozoriti nato, da se je delokrog nalog Policije v tem času povečal, saj je R. Slovenija postala polnopravna članica Evropske unije. Meja med R Slovenijo in Hrvaško je postala tudi meja Evropske unije, na kateri se od

dne 21. 12. 2007 izvaja popolni nadzor meje po Schengenskih standardih. Delo policije se je povečalo tudi na področju prekrškov. Policija je skladno z Zakonom o prekrških (2003) dobila nove naloge v obliki prekrškovnega organa.

Povečevanje delokroga nalog in tudi vedno večja zahtevnost dela ni samo posebnost policije, ampak je to trend družbe, v kateri deluje današnja javna uprava. Javna uprava se mora zato čim bolj približati uporabnikom javnih storitev. To ugotavlja tudi Ministrstvo za javno upravo (http://www.mju.gov.si/si/prijazna_in_ucinkovita_uprava/), saj pravi, da je poslanstvo ministrstva, da ustvarjamo prijazno in učinkovito javno upravo, ki deluje v javnem interesu. Uprava mora biti tako najprej prijazna do uporabnikov, zaradi katerih javna uprava obstaja. Seveda pa mora biti javna uprava tudi prijazno delovno okolje za svoje javne uslužbenke, ki so njeno bistvo. Prijazno javno upravo moramo vsi skupaj doseči s čim bolj učinkovito izrabo kadrovskih, finančnih in materialnih virov ter znanja v javni upravi. Zato je učinkovitost uprave enako pomembna kot njena prijaznost do uporabnikov in uslužbencev.

Vidimo, da je eden izmed bistvenih razlogov za dvig učinkovitosti ter uspešnosti javne uprave, kamor spada tudi policije, izobraževanje, usposabljanje in izpopolnjevanje. Da je to res, se vidi že v Zakonu o javnih uslužbencih¹ (2007), saj je dolžnost usposabljanja navedena že v določilih zakona. Pri tem zasledimo, da je dolžnost izobraževanja usposabljanja in izpopolnjevanja obojestranska, pri javnem uslužbencu in tudi pri organu, kjer je zaposlen. Predstojniki organov morajo imeti izredno dobra znanja za upravljanje s človeškimi viri, saj imajo veliko odgovornost načrtovati izobraževalne potrebe organa. Predstojniki morajo pri upravljanju s kadri kumulativno upoštevati tri pogoje:

- učinkovitost in uspešnost organa,
- načrt razvoja organa skladno s kadrovskim načrtom ter
- želje zaposlenih.

To področje ureja Zakon o javnih uslužbencih² (2007), ki določa, da organi državne uprave sklepajo delovna razmerja in ravnajo s človeškimi viri v skladu s kadrovskim načrtom. Kot nadgradnja kadrovskega načrta se izdelata Akt o sistemizaciji delovnih mest v organu.

2.2 Policijski izobraževalni sistem

Policijski izobraževalni sistem ima zelo dolgo tradicijo. Že orožništvo je razvilo uspešen sistem šolanja, usposabljanja in izpopolnjevanja, od usposabljanja na orožniških postajah, v stalnih šolah, ki so bile pripravniške, patroljne in podčasniške, različnih tečajih in izpitih za napredovanje v določene čine. Kmalu po vojni je bila ustanovljena šola Ljudske milice, nakar so sledile nekatere selitve. Dokončno pa se je ustanovila Šola državnega sekretariata za notranje zadeve Ljudske republike Slovenije v Tacnu. Leta 1960 je bila ustanovljena dveletna Srednja strokovna šola za notranje zadeve, ki se je v nadaljevanju razvila v Strokovno šolo za notranje zadeve. Leta 1967 so se v Tacnu odprla vrata nove Šole za miličnike kadete, iz katere je kasneje nastala Srednja policijska šola (Kolenc, 2002, 94). V razvoju policijskega izobraževanja je bilo nekaj pomembnih mejnikov, med katerimi je treba posebej omeniti razvojno obdobje po letu 1998. Na podlagi Zakona o policiji je bil (1998) 1. 4. 2000 uveljavljen Pravilnik o notranji organizaciji in sistemizaciji delovnih mest v Ministrstvu za notranje zadeve in Policije. Področje izobraževanja in usposabljanja v policiji je s tem aktom dobilo potrditev kot izredno pomembno področje dela v obliki novoustanovljene organizacijske

¹ Zakon o javnih uslužbencih (2007) v 9. členu določa da: »Javni uslužbenec izvršuje javne naloge strokovno, vestno in pravočasno. Pri svojem delu ravna po pravilih stroke in se v ta namen stalno usposablja in izpopolnjuje, pri čemer pogoje za strokovno izpopolnjevanje in usposabljanje zagotavlja delodajalec.«

² Zakon o javnih uslužbencih (2007) v 42. členu določa: »(1) Organi sklepajo delovna razmerja in upravljajo s kadrovskimi viri v skladu s kadrovskimi načrti.

(2) S kadrovskim načrtom se prikaže dejansko stanje zaposlenosti in načrtovane spremembe v številu in strukturi delovnih mest za obdobje dveh let.

(3) Predlog kadrovskega načrta se pripravi glede na proračunske možnosti, predviden obseg nalog in program dela.«

enote Policijske akademije (<http://www.policija.si/portal//organiziranost/pa/index.php>).

Skladno z Zakonom o policiji³ (2006) Policija opravlja svoje naloge na treh ravneh: državni, regionalni in lokalni ravni. Med posameznimi ravni so postavljena jasna razmerja, ki hkrati določajo posamezno samostojnost, soodvisnost ter medsebojno odgovornost. Organizacijsko jo sestavljajo generalna policijska uprava (GPU), policijske uprave (PU) in policijske postaje (PP). Ena izmed nalog GPU⁴ je tudi skrb za načrtovanje in izvajanje izobraževanj, izpopolnjevanj in usposabljanj za potrebe policije. Skrb za področje usposabljanj ni samo v pristojnosti GPU, ampak je odgovornost podeljena tudi PU kakor tudi PP.

Znotraj GPU je kot strokovna služba za izobraževanje in usposabljanje prvenstveno zadolžena Policijska akademija⁵ (PA), ki skrbi za organizacijo in izvedbo:

- javnoveljavnih programov izobraževanj odraslih za pridobitev poklica,
- javnoveljavnih izobraževalnih programih za pridobitev višje strokovne izobrazbe, ter
- programov poklicnega izpopolnjevanja in usposabljanja ter specializacije.

Vsak delavec policije ima skladno z Zakonom o javnih uslužbencih (2007) pravico, da kandidira na vse natečaje za napotitev na izobraževanje za pridobitev dodatne izobrazbe v interesu delodajalca – Policije. Pred razpisom natečaja Ministrstvo za javno upravo na podlagi strokovnih analiz pripravi predlog strategije izobraževanj, usposabljanj in izpopolnjevanj in jo predloži vladi R Slovenije v potrditev. Na podlagi sprejete strategije nato predstojniki posameznih organov določijo načrt izpopolnjevanja in usposabljanja. Načrt izpopolnjevanja, usposabljanja in izpopolnjevanja v Policiji predpiše Generalni direktor Policije, v katerem določi vsebine izobraževanj, usposabljanj in izpopolnjevanj ter višino sredstev, ki so zato namenjena.

V strokovni javnosti je kar nekaj različnih definicij izobraževanj, usposabljanj in izpopolnjevanj. Danes se izobraževanje deli na oblike formalnega, neformalnega in polformalnega ali participatornega ter informalnega učenja. Izobraževanje, usposabljanje in izpopolnjevanja lahko na splošno definiramo:

- izobraževanje je namenjeno pridobitvi javno priznane stopnje izobrazbe ali usposobljenosti oziroma je izobraževanje namenjeno za opravljanje poklica in poklicnega dela. Izobraževanje predstavlja daljši proces;
- usposabljanje je namenjeno uvajanju ali privajanju na delo oz. je usposabljanje za opravljanje drugih delovnih ali poklicnih nalog, usposabljanje predstavlja nekajdnevni proces;
- izpopolnjevanje je namenjeno poglobljanju že pridobljenega znanja iz izobraževanja ali usposabljanja. Izpopolnjevanje predstavlja nekaj urni proces.

2.3 Izobraževanje v Policiji

Policija deli izobraževanja na notranja in zunanja. Notranja izobraževanja potekajo v dveh notranjih organizacijskih enotah Policijske akademije, zunanja izobraževanja pa potekajo v izobraževalnih inštitucijah izven policije. Notranja izobraževanja v Policiji potekajo v Šoli za policiste in v Višji policijski šoli, ki sta notranji organizacijski enoti PA.

³ Zakon o Policiji (2006) v 4. členu določa: »Policijo sestavljajo generalna policijska uprava, policijske uprave in policijske postaje.«

⁴ Zakon o Policiji (2006) v prvem odstavku 101. členu določa: »Generalna policijska uprava skrbi za načrtovanje in izvajanje izobraževanj, izpopolnjevanj in usposabljanj za potrebe policije.«

⁵ Zakon o Policiji (2006) v 105. členu določa: »Policijska akademija je notranja organizacijska enota generalne policijske uprave.«

Šola za policiste izvaja:

- Izobraževalni program Policist – program za odrasle ter
- Program usposabljanja delavcev policije za varovanje zunanje meje Evropske unije

Višja policijska šola izvaja:

- Izobraževalni program Višji policist

Tabela 2: Pregled programov izobraževanj v Policiji po posameznih letih

	Vzgojno izobraževalni program policist (4- letnik)	Višji policist	Izobraževalni program policist	Usposabljanje za policiste za nadzor državne meje
2001	111	33	361	0
2002	0	33	421	0
2003	0	33	294	0
2004	0	58	365	0
2005	0	33	183	0
2006	0	32	0	251
2007	0	32	0	323

Vir 1: <http://www.policija.si/portal/statistika/lp/pdf/lp2003.pdf>

Vir 2: <http://www.policija.si/portal/statistika/lp/pdf/lp2004.pdf>

Vir 3: <http://www.policija.si/portal/statistika/lp/pdf/lp2005.pdf>

Vir 4: <http://www.policija.si/portal/statistika/lp/pdf/lp2006.pdf>

Vir 5: <http://www.policija.si/portal/statistika/lp/pdf/lp2007.pdf>

Iz tabele 2 se vidi, da je leta 2001 zaključilo 111 dijakov izobraževanje v vzgojno-izobraževalnem programu Policist (srednja šola). Vzporedno s tem je potekalo v šoli za policiste Izobraževalni program Policist (18 mesečni), in v letu 2006 je pričelo usposabljanje za Policiste za nadzor državne meje. Višja šola pa izvaja usposabljanje Izobraževalni program Višji policist.

2.4 Usposabljanje in izpopolnjevanje v policiji

Znotraj PA deluje kot notranja organizacijska enota Center za izpopolnjevanje in usposabljanje (CIU). Naloge CIU so, da:

- sistemsko ureja izpopolnjevanje in usposabljanje delavcev policije,
- ugotavlja potrebe, oblikuje programe, jih izvaja, vrednoti in prenavlja,
- v povezavi s kadrovsko službo, upravo uniformirane policije in upravo kriminalistične policije organizira in koordinira izpopolnjevanje in usposabljanje tudi za razvoj kariere,
- organizira in koordinira izpopolnjevanje in usposabljanje v policiji,
- pripravlja letne načrte in kataloge izpopolnjevanja in usposabljanja,
- načrtuje in sodeluje pri pripravi programov izpopolnjevanja in usposabljanja,
- sodeluje s policijskimi enotami in drugimi sorodnimi organizacijami pri načrtovanju usposabljanj s področja prometne varnosti,
- izvaja programe usposabljanja za varno vožnjo z motornimi vozili za kandidate za policiste in druge udeležence,
- skrbi za aktualno strokovno in andragoško usposobljenost vseh izvajalcev usposabljanj v policiji,
- razvija sodelovanje z evropskimi policijskimi institucijami za izpopolnjevanje in usposabljanje in se aktivno vključuje v njihove projekte in delo,
- sodeluje in organizira mednarodna srečanja o izobraževanju, izpopolnjevanju in usposabljanju,
- vodi evidenco o izpopolnjevanju in usposabljanju.

CIU ugotavlja aktualne potrebe po usposabljanjih in zagotavljamo kakovostno izvedbo usposabljanj. Na ta način izboljšuje delo in učinkovitost policije, večja pa se tudi zadovoljstvo in motiviranost zaposlenih. Na usposabljanjih je zagotovljeno odraslim primerno učenje, ki temelji na sodobnem pristopu k učenju in izkušensko naravnana usposabljanja. Nabor usposabljanj CIU se zbira v Katalogu usposabljanj (www.policija.si/portal/organiziranost/pa/ciu.php).

Tabela 3: Pregled število izvedb in udeležencev usposabljanj v Policiji v obdobju od 2004 do 2007

Področje	Število izvedb usposabljanj				Število udeležencev			
	2004	2005	2006	2007	2004	2005	2006	2007
Splošne policijske naloge in specialnosti	574	414	264	601	15.354	13.583	13.996	12.574
Kriminalistično preiskovanje	117	56	30	245	3.049	1.874	772	4.834
Socialne veščine in delo z ljudmi	27	40	51	48	548	738	827	844
Mednarodna usposabljanja	23	42	49	42	639	142	257	163
Delo vodnikov službenih psov	227	169	53	31	1.490	1.045	392	217
Informatika in računalništvo	193	179	117	121	2.887	2.661	2.595	3.874
Poslovanje z dokumentarnim gradivom	0	6	1	2	0	281	47	155
Varnost in zdravje pri delu	30	17	33	136	395	798	1.906	4.773
Delo specialne enote	30	20	16	20	317	648	436	320
Varovanje oseb in objektov	8	15	11	23	92	178	333	390
Jezikovna usposabljanja	26	17	40	39	280	206	523	471
Notranje preiskave in pomoč policistom	1	1	4	1	38	37	103	93
SKUPAJ	1.256	976	669	1.309	25.089	22.191	22.187	28.707

Vir 1.: <http://www.policija.si/portal/statistika/lp/pdf/lp2004.pdf>

Vir 2.: <http://www.policija.si/portal/statistika/lp/pdf/lp2005.pdf>

Vir 3.: <http://www.policija.si/portal/statistika/lp/pdf/lp2006.pdf>

Vir 4.: <http://www.policija.si/portal/statistika/lp/pdf/lp2007.pdf>

Iz tabele 5 se jasno vidi trend, ki ima obliko sinusoidnega nihanja na področju števila udeležencev in tudi števila izvedb usposabljanj. Pri pregledu števila udeležencev v obdobju od 2004 do 2007 je Policija usposabljala največ delavcev na področju splošnih policijskih nalog in specialnosti. Na tem področju se je v opazovanem obdobju usposabljal 56,5 odstotka vseh udeležencev. Na drugem mestu je področje usposabljanja informatike in računalništva z 12,2 odstotka, sledi kriminalistično preiskovanje z 10,7 odstotkov, varnost in zdravje pri delu z 8 odstotki, delo vodnikov službenih psov z 3,2 odstotka, socialne veščine in delo z ljudmi s 3 odstotki, delo specialne enote 1,7 odstotka, mednarodna usposabljanja 1,2 odstotka, jezikovna usposabljanja 1,5 odstotka, varovanje oseb in objektov z 1 odstotkom, poslovanje z dokumentarnim gradivom z 0,49 odstotka in notranje preiskave in pomoč policistov z 0,27 odstotka.

3 IZOBRAŽEVANJE, USPOSABLJANJE IN IZPOPOLNJEVANJE V PROSTOVOLJNEM GASILSTVU

3.1 Zgodovinski razvoj gasilstva

Na prostor današnje Slovenije so zanesli osnovne zametke gasilstva Rimljani. V nadaljevanju pa se je začelo razvijati z meščanskimi pravicami in nastankom trgov ter mest, kjer so to nalogo opravljale različne strukture (hlapci, nočni čuvaji, cehovski pomočniki, ...). Pravno formalno pa srečamo začetke gasilstva kot organiziranega varstva pred požari na Slovenskem v drugi polovici 19. stoletja. Večja mesta, kot so Ljubljana (1870), Maribor, Celje, Laško, Metlika so drugo za drugem začela ustanavljati različne organizacijske protipožarne strukture. Pri omenjenem razvoju je zanimiv ljubljanski pristop, saj je takratni Ljubljanski model še danes v uporabi. Gasilec.net (http://gasilec.net/ul-priloge/Predstavitev%20GO_slo.pdf) ugotavlja, da je Ljubljanski magistrat ponudil organizacijo požarne varnosti dvema društvoma, in sicer telovadnemu društvu Južni Sokol in Turnverein. Društvo Sokol je prevzelo ponudbo, vendar se je zaradi trenj mesto odločilo o ustanovitvi samostojnega prostovoljnega gasilskega društva. Do leta 1881 je bilo na Slovenskem (brez Koroške) ustanovljenih že 39 gasilskih društev.

3.2 Gasilstvo danes

Danes je Gasilstvo skladno z Zakonom o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami (1991) in Zakona o gasilstvu (2005) del sistema varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami in deluje kot javna služba za zaščito, reševanje in pomoč. Poznamo različne gasilske enote, ki so različno organizirane kot:

- teritorialne poklicne gasilske enote,
- teritorialne gasilske enote s poklicnim jedrom,
- teritorialne prostovoljne gasilske enote,
- industrijske poklicne gasilske enote,
- industrijske gasilske enote s poklicnim jedrom,
- industrijske prostovoljne gasilske enote.

Tabela 4: Pregled števila prebivalcev, števila gasilcev, števila vozil in števila gasilskega članstva v opazovanih državah

DRŽAVA	ŠT. PREBI.	ŠT. GASILCEV NA 1.000 PREBI.	ŠT. GASILSKIH ENOT	ČLANSTVO V %		
				POKLICNI	POL- POKLICNI	PROSTO- VOLJNI
ZDA	248.709.873	4	48.100	24,7	0	75,3
Rusija	148.700.000	1,7	3.805	54,8	45,2	0
Nemčija	79.800.000	14,6	34.726	2,4	0	97,6
Velika Britanija	57.566.000	1	2.053	66	31,5	2,5
Italija	57.000.000	0,5	600	87,1	0	12,9
Francija	55.700.000	4,3	11.086	12,5	0,9	86,6
Nizozemska	14.000.000	1,9	1.082	14,3	0	85,7
Madžarska	10.500.000	9,4	2.065	9,2	0	90,8
Češka	10.306.120	13,7	8.745	4,7	0	95,3
Belgija	10.021.997	1,6	266	30,4	0	69,6
Grčija	10.000.000	0,6	120	100	0	0
Avstrija	7.795.786	37,8	4.885	1	0	99
Švica	6.750.000	30	2.800	0,5	0	99,5
Slovenija	1.998.000	33,1	1.454	0,7	0	99,3
Luxemburg	380.000	16,8	255	1,8	0	98,2

Vir: Letni gasilski priročnik, 1995

Lokalno gasilsko službo izvajajo praviloma prostovoljna gasilska društva (PGD) in njihove gasilske zveze (GZ), v večjih mestih pa tudi poklicne gasilske enote, vzdržujejo pa jo lokalne skupnosti. Ta služba je namenjena gašenju in reševanju ob požarih, opravljanju splošnih nalog zaščite in reševanja, reševanju na vodah ter izvajanju določenih reševalnih nalog ob drugih nesrečah skladno z načrtom zaščite in reševanja ter operativnimi gasilskimi načrti. Država in tudi lokalne skupnosti zagotavljajo celovit sistem varstva pred požarom s sprejemanjem predpisov, načrtovanjem in izvajanjem ukrepov, nadzorom, politiko financiranja in drugimi ukrepi (<http://gasilec.net/ul-priloge/Predstavitev%20GO>).

Pri zgodovinskem razvoju gasilstva v Sloveniji smo že uvodoma izpostavili Ljubljanski model, ki je temeljil pri zagotavljanju požarne varnosti na društvu, in tako je tudi še danes. Iz tabele 1 vidimo, da kar 99,3 % članstva v Sloveniji predstavljajo prostovoljni gasilci, ki so člani okoli 1.400 PGD. Gasilska zveza Slovenije (GZS) ter ostale GZ ter PGD so pravne osebe zasebnega prava, ki so razpete med lokalno skupnostjo-občino in državo.

Za primer si lahko vzamemo neko tipično PGD, ki je nastalo na podlagi ustavne pravice oseb do svobodnega združevanja. Ustanovljeno je bilo skladno z Zakonom o društvih (2006) in je vpisano v register pri pristojni Upravni enoti in register pravnih oseb pri AJPES-u. Vsa PGD imajo v svojih temeljnih aktih (statutih) določeno, da je njihova osnovna dejavnost varstvo pred požari in da to opravljajo kot humanitarno dejavnost. PGD mora pristopiti k predstavnikom lokalne skupnosti in se skladno z načrtom dogovoriti o sklenitvi pogodbe o opravljanju javne gasilske službe med PGD in občino. Zakon o lokalni samoupravi (2007) nalaga občini kot njeno izvirno nalogo skrb za požarno varnost in organizacijo pomoči in reševanja za primere elementarnih in drugih nesreč. Občine so dolžne za izvajanje obeh navedenih nalog sprejeti programe in načrte varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami. Omenjeni programi in načrti med drugim določajo tudi sile reševanja in varstva pred požari. Poleg vsega pa lahko občina sklene pogodbo za opravljanje obvezne javne službe s PGD, samo če ta izpolnjuje vse pogoje, ki jih nalaga še Uredba o organiziranju, opremljanju in usposabljanju sil za zaščito, reševanje in pomoč (2007), Pravilnik o ugotavljanju zdravstvene usposobljenosti operativnih gasilcev (2007) in Statut GZ (2007). Statut GZS (2007) med drugim določa, da morajo biti vsa PGD, ki opravljajo obvezno javno službo tudi član GZS.

Z Zakonom o gasilstvu (2005) in sprejetjem novega Statuta GZS (2007) se je organizacijska struktura v gasilstvu nekoliko spremenila. Iz organizacijske strukture vseh nivojev gasilstva se je umaknilo poveljstvo kot samostojen organ. V organizacijski strukturi ostajajo poveljniki, ki imajo po Pravilih gasilske službe (1995) veliko odgovornost, saj morajo skrbeti za vse strokovno-tehnične naloge na posameznem organizacijskem nivoju. Poleg vsega so odgovorni tudi za strokovno usposabljanje gasilcev.

Danes varstvo pred požari predstavlja enoten in celovit sistem, za katerega so zadolžene država, občine in druge samoupravne lokalne skupnosti. Na občinah leži tudi veliko breme zagotavljanja finančnih sredstev za:

- redno delovanje gasilskih enot;
- gasilsko zaščitno in reševalno opremo ter
- sredstva za opazovanje, obveščanje in alarmiranje;
- vzdrževanje in obnavljanje gasilskih sredstev in opreme;
- izobraževanje in dopolnilno usposabljanje pripadnikov gasilskih enot;
- gradnjo in vzdrževanje objektov in prostorov za delovanje gasilstva;
- povračilo škode, ki so jo imeli gasilci pri opravljanju nalog gasilstva;
- povračilo škode, povzročene tretjim osebam, zaradi opravljanja nalog gasilstva iz prvega odstavka 3. člena tega zakona;

- opravljanje drugih dejavnosti gasilskih organizacij.

Danes imajo občine pri zagotavljanju varstva pred požari možnost izbire, da ustanovijo javni zavod za opravljanje javne službe oziroma da sklenejo pogodbo o opravljanju obvezne javne gasilske službe s PGD.

3.3 Izobraževanje pripadnikov PGD

Zakon o gasilstvu (2005) zahteva od države, da ustanovi in zagotovi delovanje gasilske šole za izobraževanje in usposabljanje kadrov v gasilstvu. Naloga ministra, pristojnega za varstvo pred požarom, je med drugim tudi ta, da predpiše pravila gasilske službe, s katerimi se uredi področje strokovnega usposabljanja gasilcev.

Z izobraževanjem na področju varstva pred požari se vsi srečujemo že od ranega otroštva. Nezavedno se pričinja izobraževanje že takrat, ko starši otrokom prepovedujejo nenadzorovano uporabo vžigalic in drugih netilnih sredstev. Izobraževanje se ne konča na tej stopnji, saj Zakon o varstvu pred požari (2007) zahteva, da so vsebine s področja varstva pred požarom posredujejo v osnovnem, srednjem in visokem izobraževanju. Usposabljanje se nadaljuje tudi na delovnih mestih, saj je delodajalčeva zakonska naloga, da so zaposleni usposobljeni za varstvo pred požarom. Omenjena usposabljanja predstavljajo osnovno splošno zaznanje prebivalstva, ki temelji na preventivnem delu in samoozaveščanju.

Člani operativnih enot, ki so zadolženi za varstvo pred požari in gašenje, pa morajo imeti deležni veliko bolj poglobljeno izobraževanje, usposabljanje in izpopolnjevanje. Za vsako obliko in vrsto izobraževanja pa mora biti predpisan ustrezen program. Ta naloga je na področju gasilstva v pristojnosti Ministra za obrambo, ki v sodelovanju z GZS predpiše:

1. izobraževalne programe za temeljno in dopolnilno usposabljanje pripadnikov prostovoljnih gasilskih enot;
2. programe za izpite pripadnikov prostovoljnih gasilskih enot;
3. izobraževalne programe za dopolnilno izobraževanje poklicnih gasilcev, diplomantov IV., V., VI. in VII. stopnje ustreznih usmeritev;
4. program preverjanja znanja poklicnih gasilcev;
5. programe strokovnih izpitov poklicnih gasilcev.

GZS postavlja naloge organizacije izobraževanj in usposabljanj gasilcev med svoje osnovne naloge in obveznosti. Znotraj GZS področje iz organizacije tečajev, tekmovanj, strokovnih ekskurzij in drugih oblik strokovnega izobraževanja prostovoljnih gasilcev spada med izvirne naloge upravnega odbora GZS. Področje izobraževanj pa izvaja strokovno službo GZS, ki jo vodi vodja strokovne službe, ki je za svoje delo odgovoren predsedniku.

GZS vseskozi zagotavlja ustrezno usposobljenost vseh članov gasilskih organizacij, ki opravljajo naloge na strokovno-operativnem področju. Vsa usposabljanja na področju gasilstva potekajo v skladu s sprejetimi učnimi programi in pravili gasilske službe za temeljna, dopolnilna in permanentna usposabljanja. Minister za obrambo je dne 26. 9. 2007 predpisal posodobljene temeljne izobraževalne programe pripadnikov PGD.

3.4 Izobraževalni programi pripadnikov PGD

Pravila gasilske službe (2005) govorijo o usposabljanju v smislu izobraževanja pripadnikov PGD in jim namenijo celotno 10. poglavje. Pravila jasno postavljajo pogoj, da morajo biti gasilci, ki opravljajo javno gasilsko službo zato ustrezno usposobljeni. Strokovno usposabljanje gasilcev se opravlja v gasilski šoli, tečajih, seminarjih in drugih oblikah, z opravljanjem izpita in z drugimi oblikami preverjanja znanja. Usposabljanja se izvajajo v PGD,

v GZ, v Gasilskih regijah, v Izobraževalnih centrih za zaščito in reševanje in v GZS.

Strokovna usposabljanja se delijo na tri nivoje:

- temeljno, za opravljanje gasilske službe in vodenje operativnih enot in je osnova za pridobitev čina;
- dopolnilna usposabljanja za pridobitev določenega naziva specialnosti ;
- permanentno usposabljanje.

S temeljnimi usposabljanjem si udeleženci pridobijo osnovna znanja za določeno področje opravljanja javne gasilske službe. Pri dopolnilnih usposabljanjih si udeleženci z pridobljenim znanjem, praviloma dobijo še določen naziv oziroma specialnost. Permanentna usposabljanja so namenjena za ponavljanje in obnavljanje že pridobljenega znanja

Temeljno in dopolnilno usposabljanje prostovoljnih gasilskih enot se izvaja na podlagi predpisanega učnega načrta in programa usposabljanja. Druge oblike usposabljanja se izvajajo na podlagi učnega načrta in programa Gasilske zveze Slovenije. Temeljna usposabljanja so tipična karierna usposabljanja, saj uspešno zaključeno temeljno usposabljanje praviloma pomeni tudi vertikalno ali horizontalno napredovanje v gasilskem činu.

Tabela 5: Temeljno strokovno usposabljanje za prostovoljne gasilce

- Tečaj za mlajšega pionirja - Tečaj za starejšega pionirja - Tečaj za mladince - Osnovni tečaj za gasilca - Nadaljevalni tečaj za gasilca	- Tečaj za vodjo skupine; - Tečaj za vodjo enote; - Tečaj za vodjo enot; - Tečaj za poveljnika društva;	- Tečaj za člana višjega poveljstva; - Tečaj za višjega strokovnega svetovalca - Tečaj za vodjo v regiji in državi; - Tečaj visokega strokovnega svetovalca
--	--	--

Vir: Pravila gasilske službe (2005)

Tabela 6: Pregled števila temeljnih tečajev in števila tečajnikov v letih od 2003 do 2007, ki so jih izvedli PGD

Leto	2003	2004	2005	2006	2007	Skupaj 2003-2007
Št. izvedb	651	718	719	677	703	3.468
Št. udelež.	2.341	2.591	2.611	2.518	2.847	12.908

Vir: <https://apl.gasilec.net/Vulkan/default.aspx>

V tabeli 8 je predstavljen pregled temeljnih usposabljanj za programe: Tečaj za mlajšega pionirja, Tečaj za starejšega pionirja, Tečaj za mladince in Osnovni tečaj za gasilca.

Tabela 7: Pregled števila temeljnih tečajev in števila tečajnikov v letih od 2003 do 2007, ki so jih izvedle GZ

Leto	2003	2004	2005	2006	2007	Skupaj 2003-2007
št. izvedb	302	282	130	266	293	1.273
št. udeležencev	2.396	3.065	3.042	3.084	2.650	14.237

Vir: <https://apl.gasilec.net/Vulkan/default.aspx>

V tabeli 7 pa prikazujemo pregled temeljnih usposabljanj po programih: Nadaljevalni tečaj za gasilca, Tečaj za vodjo skupine in Tečaj za vodjo enote.

Napredovanje pripadnikov PGD

Pravila gasilske službe določajo, da čini v gasilstvu predstavljajo stopnjo gasilske strokovne

usposobljenosti zato je GZS predpisala čine. Napredovanje v činu je točno določeno s Pravili gasilske službe in v izobraževalnih programih pripadnikov prostovoljnih gasilskih enot, ki jih je predpisal Minister za obrambo. Horizontalno napredovanje v činu oziroma napredovanja znotraj posameznega čina se lahko izvede s potekom določene časovne dobe (od 5 do 10 let) oziroma s potekom krajše časovne dobe (od 1 do 3 let) in določenim usposabljanjem.

3.5 Dopolnilna usposabljanja za pridobitev določenega naziva specialnosti

Dopolnilna usposabljanja praviloma organizira in izvaja GZS, lahko jih izvajajo tudi regije ali posamezne GZ. Pri pregledu Pravil in baz podatkov Vulkan lahko dopolnilna usposabljanja razdelimo na 12 strokovnih področij, in sicer: strojništvo, zaščita dihal, gašenje, radijske zveze, tehnično reševanje, poučevanje, reševanje na in iz vode, nevarne snovi, ocenjevanje gasilsko športnih disciplin, bolničar, strokovno organizacijske in preventivne naloge ter vodje gasilske mladine.

Tabela 8: Pregled dopolnilnih usposabljanj in udeležencev v obdobju od 2003 do 2007

2003		2004		2005		2006		2007	
št. usposa.	št. udele..	št. usposa.	št. udele.	št. usposa.	št. udele.	št. usposa.	št. udele.	št. usposa.	št. udele.
109	3218	117	3027	143	3466	161	3962	194	4069

Vir: <https://apl.gasilec.net/Vulkan/default.aspx>

3.6 Permanentna - dopolnilna usposabljanja pripadnikov PGD

V gasilstvu je zelo poudarjeno permanentno usposabljanje, ki predstavlja celo enega izmed največjih motivacijskih spodbud. Permanentna – dopolnilna usposabljanja pripadnikov PGD zajemajo:

- taktične vaje,
- nastope z gasilsko-tehničnimi sredstvi,
- gasilsko-športna ali gasilska tekmovanja,
- priprave za tekmovanja.

Vemo, da je prostovoljstvo eno izmed oblik samoizpolnitve oziroma lastne potrditve posameznikov. Prostovoljci, kot so gasilci, se zavedajo, da morajo svoje gasilsko delo opravljati prostovoljno in neplačano. Mnogokrat prostovoljni gasilci ne dobijo povrnjenih potnih ali drugih stroškov, ker društva ali občinski proračun enostavno nimajo predvidenih sredstev za ta namen. Kljub tej finančni »praznini« je zelo velika udeležba na taktičnih vajah, nastopih z gasilsko tehničnimi sredstvi, na gasilsko-športnih tekmovanjih in pripravah za tekmovanja. Razlog zato so zaključki taktičnih vaj ali tekmovanj, kjer se naredijo analize vaj ali pa pregledajo rezultati tekmovanj. Na koncu pride do javne razglasitve. Permanentna – dopolnilna usposabljanja potekajo tudi v oblikah seminarjev in posvetov s teoretičnim in praktičnim spoznavanjem novosti na gasilskem in požarnovarnostnem področju.

3.7 Upravljanje s človeškimi viri v PGD

PGD-ji se izredno dobro zavedajo pomena vseživljenjskega izobraževanja članstva. Izobraževalni proces se začne že z vstopom v PGD in se zaključi z izstopom ali smrtjo. V gasilski organizaciji se z usposabljanjem srečajo člani že v zgodnji mladosti, kjer se upravlja s podmladkom zelo načrtno in sistematično, in se zaključi v pozni starosti, ko se samo za gasilske veterane organizirajo posveti in srečanja. Pionirji se najprej vpišejo v tečaj za mlajše pionirje, ki se zelo kmalu nadaljuje s tečajem za starejše pionirje, izobraževalni cikel mladine pa se zaključi s tečajem za mladince. Da dobi PGD samo enega gasilca mladince, skozi celoten navedeni cikel, je potrebnih več kot 1000 ur prostovoljnega dela mentorjev za mladino in izvajalcev strokovnih vsebin usposabljanj.

Ko član doseže čin gasilec I. stopnje, z zaključenim nadaljevalnim tečajem za gasilca, ga PGD vključi v operativno enoto društva, kjer dobi operativno funkcijo. Ker je sistem izobraževanja in usposabljanja v gasilstvu karierno usmerjen, je popolnoma jasen njegov nadaljnji strokovni razvoj. Član se samostojno lahko odloči za razvoj v svojem činu (horizontalno napredovanje), kar pomeni, da bo ostal v nivoju gasilca in se bo udeleževal različnih dopolnilnih usposabljanj za specializacijo operativnega dela. Lahko pa se odloči za karierni razvoj v činu (vertikalno napredovanje) do visokega gasilskega častnika. Član predstavi svojo osebno vizijo članom društva. Na drugi strani pa poveljnik PGD predstavi članu potrebe po nazivih v društvu. Pravna normativa zavezuje operativno enoto PGD k izpolnjevanju določenih pogojev, med katere spada tudi usposobljenost, zato nekatera društva izdelajo karierne načrte PGD za nekaj let v naprej.

GZS organizira svoje tečaje v skladu z vsakoletnim razpisom izobraževanj, ki se objavi na spletnih straneh GZS vsako leto konec novembra za naslednje koledarsko leto. V razpisu so navedeni nameni tečajev, pogoj za pristop k tečajem in termini, v katerih bodo tečaji izvedeni.

Prijava vsakega pripadnika PGD na tečaj naj bi potekala v skladu z načrtom izobraževanj PGD. Iz njega izhajajo potrebe po številu nosilcev posameznih specialnosti, činov in drugih usposabljanj. Prav tako je treba v plan zajeti tudi obnavljanje in nadgrajevanje znanja ter usposobljenosti. Prijava na tečaj se izvede preko spletne aplikacije Vulkan. Za enega gasilca je možna samo ena aktivna prijava na en tečaj. En gasilec ima lahko aktivnih več prijav na različne tečaje. Aktivna prijava pomeni prijavo na tečaj od dneva, ko je bila prijava izpolnjena v PGD, pa do dne, ko je bila na nivoju GZS zaključena z vpisom opravljenega tečaja ali z vpisom, da se tečajnik tečaja ni udeležil.

4 ZAKLJUČEK

Vsako leto se v državni upravi in tudi v gasilstvu delajo bilance poslovanja. V državni upravi se elektronsko popisuje inventar, podatki pa se centralno obdelujejo v informacijskem sistemu MFERAC, ki ga upravlja Ministrstvo za finance. Tudi PGD lahko vnašajo in ažurirajo podatke o svojem finančnem prometu in popisu osnovnih sredstev v informacijskem sistemu Vulkan. V tej množici statističnih podatkov, ki nam suhoparno govorijo o finančnem poslovanju, in o tem koliko premoženja ima določena pravna oseba, nam nezavedno uide največje premoženje, ki ga nima evidentiranega niti MFERAC in tudi ne Vulkan. To premoženje je znanje zaposlenih v Policiji in članov PGD. Za nakup osnovnih sredstev potrebujemo samo finančna sredstva in mogoče še uspešno javno naročilo. Za usposobljenega delavca državne uprave ali člana PGD pa poleg finančnih sredstev potrebujemo veliko let dela in učinkovitega kadrovskega načrtovanja, saj se znanje ne pridobi čez noč. Poleg tega obe organizaciji potrebujeta izredno dober sistem upravljanja s človeškimi viri.

Primerjava med izobraževanjem v policiji in PGD je mogoče na prvi pogled nesmiselna, saj gre na eni strani za osebe javnega prava, na drugi strani pa za osebe zasebnega prava, vendar pri podrobnejši analizi naletimo na podobnosti. Vedeti moramo, da gre za dva različna sistema, ki temeljita na popolnoma različnem razmerju med delom in izobraževanjem. Delavec policije mora prvenstveno izvajati svoje naloge, torej je njegova poglobljena funkcija delo. Njegovo izobraževanje je omejeno le na tisto, ki ga nujno potrebuje za izvajanje zakonitih nalog. Pri prostovoljnem gasilcu je princip postavljen na glavo. Gasilec se predvsem usposablja, dela pa samo takrat, ko je klican na intervencijo. V praksi lahko to pomeni od 5 do 500 intervencij na leto.

Če nadaljujemo s primerjavo vidimo, da je delavec Policije kot javni uslužbenec opravičen do določenih pravic, če se izobražuje v interesu delodajalca. Prostovoljni gasilec pa se v nasprotju z javnimi uslužbenci, usposablja v svojem prostem času in praviloma ne dobi povrnjenih nikakršnih stroškov. Razlika je tudi v pristopu k usposabljanju. Gasilci začnejo z izobraževanjem pričnejo v zgodnjem otroštvu, kar osebo posredno tudi izoblikuje. Poleg znanja, ki se z leti usposabljanja prenese na člana, se nezavedno prenese še močna čustvena vez oziroma občutek pripadnosti organizaciji. Policija kot državni organ začne izobraževati že izoblikovane odrasle osebe, ki so se na novo zaposlile v Policiji. Zaradi zahtevnosti dela policije je izobraževanje v policiji zelo zahtevno in v nadaljevanju potrebuje stalno izpopolnjevanje in usposabljanje, saj se družbene razmere spreminjajo s potenco hitrostjo, z njimi pa tudi potrebna nova znanja.

Med organizacijami je tudi podobnost, kot so individualni karierni načrti oziroma vsakoletni načrti izpopolnjevanj in usposabljanj. V obeh najdemo lastne Kataloge programov usposabljanj. Obe organizaciji poznata usposabljanja na vseh treh organizacijskih nivojih (državni, regionalni in lokalni) in obe organizaciji imata izoblikovan lastni interni način izpopolnjevanj in usposabljanj, ki se stalno evalvira, dopolnjuje in posodablja.

Obeh sistemov nikakor ne moremo vsebinsko primerjati, saj imata popolnoma drugačne cilje znanj, vendar si v sistemu nacionalne varnosti v R Sloveniji, oba prizadevata skupno ustvarjati in utrjevati varnosti v naši državi.

5 LITERATURA

- Kolenc, T. (2002). *Slovenska policija*. Ljubljana, Ministrstvo za notranje zadeve.
- Krušec, I. (2001). *Osnove varstva pred požarom*. Ljubljana, Gasilka zveza Slovenije.
- Pograjc, M. (2007). *Letni gasilski priročnik 2007*. Ljubljana, Gasilka zveza Slovenije.
- Pograjc, M. (2008). *Letni gasilski priročnik 2008*. Ljubljana, Gasilka zveza Slovenije.
- Ustava. (1991). *Uradni list RS, št. 33/1991 s spremembami*.
- Zakona o gasilstvu. (2005). *Uradni list RS, št. 113/2005 (UPB-1)*.
- Zakon o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami. (2006). *Uradni list RS, št. 51/2006 (ZVNDN-UPB1)*.
- Zakon o društvih. (2006). *Uradni list RS, št. 61/2006*.
- Zakon o varstvu pred požarom. (2007). *Uradni list RS, št. 3/2007 (ZVPOZ-UPB1)*.
- Zakon o javnih uslužbencih. (2007). *Uradni list RS, št. 63/2007 (ZJU-UPB3)*.
- Zakonom o prekrških. (2003). *Uradni list RS, št. 7/2003 s spremembami*.
- Zakon o lokalni samoupravi (2007). *Uradni list RS, št. 94/2007 (ZLS-UPB2)*.
- Uredba o organiziranju, opremljanju in usposabljanju sil za zaščito, reševanje in pomoč. (2007). *Uradni list RS, št. 92/2007*.
- Pravilnik o ugotavljanju zdravstvene usposobljenosti operativnih gasilcev. (2007). *Uradni list RS, št. 65/2007*.
- Statut Gasilske zveze Slovenije. (2007). Sprejet na plenumu Gasilske zveze Slovenije 15. 12. 2007.
- Pravila gasilske službe. (1995). Sprejeta na plenumu Gasilske zvez Slovenije dne 1. 7. 1995.
- Simona, O. Z. (2008). *Vulkan*. <https://apl.gasilec.net/Vulkan/default.aspx>.
- Predstavitev slovenskega gasilstva. Članek dobljen 26. 5. 2008 na: http://gasilec.net/ul-priloge/Predstavitev%20GO_slo.pdf.
- Pregled katalogov. Članek dobljen 15. 5. 2008 na: http://www.ckijz.gov.si/index.php?id=98&type=98&no_cache=1&no_cache=1&tx_katalogijzpregled_

pi1%5Buid_katalog %5D = 190
&tx_katalogijzpregled_pi1%5Benota%5D=160&cHash=3b50fad5dc).

- Organizacija tečajev. Članek dobljen 15. 5. 2008 na: <https://apl.gasilec.net/Vulkan/Default.aspx>.
- Poročilo o delu policije za leto 2007. Članek dobljen 14. 5. 2008 na: <http://www.policija.si/portal/statistika/lp/pdf/LetnoPorocilo2007.pdf>.
- Poročilo o delu policije za leto 2006. Članek dobljen 14. 5. 2008 na: <http://www.policija.si/portal/statistika/lp/pdf/lp2006.pdf>.
- Poročilo o delu policije za leto 2002. Članek dobljen 14. 5. 2008 na: <http://www.policija.si/portal/statistika/lp/pdf/lp2002.pdf>.
- Poročilo o delu policije za leto 2003. Članek dobljen 14. 5. 2008 na: <http://www.policija.si/portal/statistika/lp/pdf/lp2003.pdf>.
- Poročilo o delu policije za leto 2004. Članek dobljen 14. 5. 2008 na: <http://www.policija.si/portal/statistika/lp/pdf/lp2004.pdf>.
- Poročilo o delu policije za leto 2005. Članek dobljen 14. 5. 2008 na: <http://www.policija.si/portal/statistika/lp/pdf/lp2005.pdf>.
- Policijska akademija. Članek dobljen 10. 4. 2008 na: <http://www.policija.si/portal//organiziranost/pa/index.php>.
- Prijazna in učinkovita uprava. Članek dobljen 15. 5. 2008 na: http://www.mju.gov.si/si/prijazna_in_ucinkovita_uprava/.
- Center za izpopolnjevanje in usposabljanje. Članek dobljen 10. 4. 2008 na: <http://www.policija.si/portal/organiziranost/pa/ciu.php>.

O Avtorju:

Reimond Jeršin, dipl. upr. org., magister državnih in evropskih študij, zaposlen kot višji policijski inšpektor v Centru za izpopolnjevanje in usposabljanje Policijske akademije. V svojem prostem času je predsednik prostovoljnega gasilskega društva v činu višji gasilski častnik org. smeri.